

Magnús Karl Magnússon

svæfingalæknir

Hugleiðingar um þróun sérnáms á Íslandi

Frá heimkomu úr sérnámi í svæfingalækningum í Hollandi hef ég fylgst með umræðu um sérnám hér á landi. Í upphafi var rætt um að fyrstu ár sérnáms væru hér á landi en almennt var lagt upp með að flestir sérnámslæknar dveldu meginhluta námstímans erlendis og fengju þá sinn tíma hér á landi metinn, að minnsta kosti að hluta. Nokkrar sérgreinar voru þá þegar með fullt sérnám hér heima, sem má rökstyðja með því að í þeim greinum er meiri áhersla á nærsamfélag heldur en á fjölbreytileika sem finnst á stórum háskólasjúkrahúsum erlendis.

Íslenskir sérfræðilæknar hafa jafnan verið stoltir af því hversu víðförlir þeir hafa verið og hér hefur myndast pottur hugmynda og áhugaverður grundvöllur til framfara í lækningum á Íslandi. Líklega kannast allir læknar við sögur af kollegum sem hafa snúið aftur til Íslands með hugmyndir og starfsvenjur sem þeir hafa kynnst erlendis. Oft hefur þetta leitt til töluverðra framfara í heilbrigðisþjónustu á Íslandi. Sumt hefur gengið betur en annað, það er að segja að koma breyttum starfsháttum og venjum til leiðar.

Flest þeirra sem hafa haldið til útlanda til náms átta sig á þessu, víkkað sjóndeildarhringinn, stækkað tengslanetið og séð að hægt er að vinna ýmis verk á allt annan hátt en gert er á Íslandi. Mörg átta sig á hversu þroskandi getur verið að reyna sig í misframandi menningu en einnig að takmörkuð eftirspurn er eftir hverjum og einum í hinum stóra heima og það þarf að vinna sér inn traust til að sinna erfiðari tilfellum.

Ekki skal gera lítið úr þeirri reynslu sem það getur verið fyrir sérnámslækna að fá viðkynningu af hinum ýmsu sérgreinum með því að vinna á deild hér á

landi í einhver misseri. Það hjálpar fólki oft að átta sig betur á starfinu sem fylgir hverri sérgrein og gerir mögulega fyrstu skrefin erlendis eilítið léttari.

Nú er hins vegar áhersla á að sérnám flytjist sem mest heim til Íslands. Í einhverjum sérgreinum virðist hafa verið lögð til hliðar krafa um að fólk fari erlendis til sérnáms á einhverjum tímapunkti. Jafnvel þó að einhvern lítinn hluta sérnáms sé skylt að taka erlendis er ekki þar með sagt að það sé með einhverjum hætti sambærilegur lærdómstími og heimamenn í hverju landi njóta. Ekki er líklegt að Íslendingar geti gengið inn á stærstu sjúkrahús erlendis og ætlast til að vera hleypt í áhugaverðustu og lærdómsríkustu tilfellin eftir að hafa verið nokkur ár á Íslandi í sérnámi. Almennt verða menn að vinna sér inn að komast að slíkum tillfellum eða að heimalönd viðkomandi sérnámslækna borgi fyrir sérnámið og þau námstækifæri sem erlendu heilbrigðisstofnanirnar geta boðið upp á. Ekki ber á því að nokk-

ur ráðamaður hér á landi vilji standa fyrir því að slíkt verði gert, til að íslenskt sérnám standi undir nafni.

Hér má einnig velta fyrir sér álagi og fjölbreytileika tilfella á spítölum sem þjónusta milljónir íbúa samanborið við Landspítala sem þjónustar um 400 þúsund manns. Er líklegt að sérnám í mörgum greinum á Íslandi geti orðið sambærilegt við nám sem milljónaþjóðir í hinum vestræna heimi geta boðið?

Hvötum til sérmenntunar erlendis virðist heldur fækka fyrir íslenska lækna. Í fáum löndum er vinnuvika lækna jafnstutt eins og á Íslandi, samanber 36 klukkustundir á Íslandi miðað við 48 klukkustundir í Hollandi. Af hverju ættu íslenskir sérnámslæknar að leita til útlanda þegar að hægt er ljúka sérnámi á Íslandi á betri kjörum og með mun minni fyrirhöfn, eins og að læra nýtt tungumál, flytja búferlum með fjölskyldu, og svo framvegis?

Fyrir nokkrum árum hélt kollegi minn því fram að óopinber stefna ráðamanna væri sú að afmá sem flest ein-kenni starfsgreina heilbrigðisþjónustu. Þannig yrðu allir starfsmenn smá saman að einni starfsgrein – heilbrigðisstarfsfólk. Kannski er þróun sérnáms lækna á Íslandi liður í þessu, allir sérmenntaðir á Íslandi, á einum spítala þar sem fæstir hafa farið erlendis til að sjá hvernig hægt er að vinna með öðrum og oft og tíðum betri hætti. Þá fyrst geta heimamenn horft hver á annan og fullvissað sig um að verið sé að veita fyrsta flokks heilbrigðisþjónustu sem stenst allan samanburð við lækningar erlendis! Er ekki ástæða til að sérfræðilæknar myndi sér skoðun á framtíð sérnáms lækna á Íslandi?

„Er líklegt að sérnám í mörgum greinum á Íslandi geti orðið sambærilegt við nám sem milljónaþjóðir í hinum vestræna heimi geta boðið?“